

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 55 (1941)

Artikel: Il Talac
Autor: Cafilisch, Artur
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-210991>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 15.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

IL TALAC

dad

ARTUR CAFLISCH, ZUOZ

—

Il talac

Cun üna talakeda
s' pudessa fors' in fin
eir der ün' alvanteda
al prus armaint ladin,
schi dai talac, talacca tü,
e hü e hot, armaint sto sü!

Als moralists

Vus tuots mieus amihs, chi as tgnessas da bun
da'm fer gnir ün oter cu quel ch' eau sun
que laschi gugent, la nu füss gniauncha mela
dad esser orno cun tuot vossa morela,
ma lura dumand as purtand ün' impringia:
Che vessas dapü sch' eau füss üna schingia?

La filomela

Il chaunt d'la filomela
clingiaiv' aint in las chaglias
cun 'na magia tela
cha 'l bouv and faiv' uraglias.

Co disch el cun sa placha:
La chaunta scu üna diva,
ma culla vusch d'la vacha
neir ella nun and riva.

Giuvens vegls

Chi chi ama sa schlatta
sainz 'as stordscher suotour
quel as tschern' üna matta
e regala sieu cour.

Chi per el til ho tgnieu
quel varegia gieu ün
ch'el nun ho mê sus-chieu
lascher vair ad üngün.

Cuort process

Ün di stovaiv' ün dad Ardez
manar ün eister sü Zernez.

El ferma l' auto al destin
e disch: Que cuost' ün maranghin!

Ma l' eister fa ün clap gnifun
e disch ch' el haja be'n tschincun.

Nos bun Cristoffel volva 'l char
e tuorn' ourgio cul bel cumpar.

A Bos-cha 'l s-chargia 'l our be schlinch
e disch: Fin quia cuosta tschinch!

Parodia

In sa presch' ed anguoscha perplex
as fo Tell vi davous ün frus-cher,
s' metta gio sülla pizza dals pecs
ed as lova, perdert per strucler.

Uossa santa 'l a gnir il campiun,
serr' ün ögl ed artegna il fled,
lura vo que ün sfrach, e cul tun
ho 'l eret ün clap term d' liberted.

Pas-cheder Men

Immincha di ais barba Men
 cun ün salsiz vi da la corda
 i'l istess lö gio dasper l'En
 chi sto e guetta scha nu morda.

Sa daintadür' ais id' ill' ova
 cun der ün tuoss ün po agüz
 ed uossa sto'l a fer la prova
 scha la mordess aint il salsiz.

Aint illa bar

Da pü bodun noss antenats
 in uras lungurusas
 stenn sülla bos-cha scu pirats
 fand vierras curiusas.

Ed hozindi in qualche bar
 la passan in avriaunza
 cun ün spitacul da gnir nar,
 undrand lur perdavaunza.

L' amur

L' amur ais e resta d'una
 la chosa pü bella chi do,
 chi craja ch'amer s' po be üna,
 chi ama tuot quellas ch' el po.

Ma cu chi and fo Batrumieu
 que ais aunch' il pü ideel:
 El bütscha la fotografia
 e 'ls oters l' originel.

Sar clo e la giunfrina

Ün di üna bella pipia
 saltüda riand a sar Clo,
 sar Clo chi 'ls 50 ho cumplieu
 la guarda e squassa il cho.

Sün que as fo vi la giunfrina
 fixand el cun ögls stupefats:
 Ch' El s-chüsa, ma El ais tuottüna
 il bap da var duos da mieus mats!

Il Segner am dosta da quista!
 exclama quel tuot disparo.
 (Cha que füss la giunfra magistra
 nun ho halt savieu sar Clo).

Il sagl d'la muntanella

Davous ün clap günaiver
 ho Clo chüro luottin
 e lura trat ün paiver
 ourgio immez l'homin.

Ma robas da nu crajer
 sü'l tun and fo l'armaint
 ün sagl dretsü i'l ajer
 e lura gio ed aint.

Bun Clo be murinella
 s'fet gio ed and chattet
 la cua d'la muntanella
 stais'oura lo sü'l let.

El pigl'ell' in sa tschatta,
 la struscha dret ils pagls
 sburfland da sa giargiatta:
 Co hest uoss cun tieus sagls!

Chatscheder Chasper

Ourasom ün bel muotin
 muntanella fo l'homin,
 vain nos Chasper cul schluppet,
 que s'inclegia bain südret.

Tilla fo'na reverenza,
 quell'intaunt ho fat partenza
 relaschand ün pitschen cac,
 uoss schi tira mieu margnac!

Idill sün chambra

Sü da stüva il bap chi do giaps
e blastemmas cha Dieu m' inaguarda
sur burel Giosuè
chi barbotta per se:
Scha'l rasuir ho taglio mieus craps
tagliaregia 'l bain eir tia barba!

Da funarel

Cun larmas dal cour chi palpita
daun l' ultim cumgio da la vita,
alura turnand da la via
as faun vi ed aint d' usteria
ad arschanter gio il cordöli
(insè aunch' ün segn da spiert söli).

La vuolp

Il luf e l' uors nu giand perüna
in partiziun d' ün rost da giat
genn a clamer la vuolp pü fina
cha la dess gnir scu advocat.

La vuolp as fet' na pizzalaida
cun ün mez giat da mincha vart
e zievamaun ch' ün as sbassaiva
mordaiv' la gio' na pitschna part.

Uscheja fet' la sa defaisa
infin cha' l chöd clamaiva di,
co staid' il pël tuot bain in paisa
e' l rost avaid' la — maglio sü.

Mai

Cur cha' l bel mai ais quà
e tuot la val renascha
il paur as fa sül prà
cun sa charetta d' grascha.

Imincha risch e prüj
el bain cun quella zuoglia
ch' in prescha fluor e stüj
as fatschan our d' la buoglia.

Maria

Scu üna fluretta Maria
vain sü da Dimvih tal bügliet,
in maun la sadella chi ria
scu sch'ella gess sur dal dalet.

Guardand üna pezza ziev' ella
am sun impisso daperme:
In bratsch d' üna matta scu quella
riessan aunch' oters uschè.

Il zurplin

Cur ch'impiz ün zurplin
am impais mincha geda:
el ais scu l'amur
üna flamma zuppeda.

E güst scu tar l'amur
eir tar el s' manifesta
cha sch'el clappa fö
schi and perda 'l la testa

Il secret

Scha l'öv u la gilligna
 sun gnies il prüm sül muond
 do a la scienza figna
 da lösch inno cufuond.

E stüdgian aunch' adüna
 da schvester e da dret,
 intaunt cha la gillina
 spassagia cul secret.

Circus sríschus

Güst aunz la cumedgia ais morta la schingia,
 in prescha il maister la scorcha la pell,
 bütt' ella suraint a Gian Giachem e sclingia.
 intaunt cha quel svoula intuorn sül girell.

Il pövel sto co be a buocha avierta
 e güvla incunter al timil schimgiun,
 ma quel da l'anguoscha nu clappa la stüerta
 e fo'na svuleda vi ed aint tal liun.

Gian Giachem cumainz' a sbragir da l'anguoscha,
 il liun saglia vi cun ün sbrüj ed ün tuoss:
 Schumar tascha gio e nu fer cha's cugnuoscha
 uschgliö be da pais svulains' oura tuots duos!

La pizzalida

Cur ch' eau am oz at sbassast tü
uscheja vo que gio e sü
e poch chi in traviere capita
schi ais a fin la bella vita.

Il nes

Dal nes eau craj cha's possa dir
cha'l saja bain fat sü,
be ch' imprendains dapü
al grufliener cu'l cunagir.

L' oratur

Oratur ün da vaglia
be ch' el stuess a la fin
passer our pü plaunin
per ch' üngün nu's sdruglia.

Duos bratschs

Duos bratschs ans gnit scumpars
que bast' illa lavur,
ma cur cha's fo l'amur
am pera que ün po s-chars.

In guerra

Pü dalöntschi as chattan d'la lingia
e pü ferm l'entusiassem chi clingia.

Diagnosa

Perche cha'l saung til vo i'l cho
que haun ils meidis lönch stüdgio
ma chatto our ho il poet:
Pervi cha'l cho ais memma vöd.

Il nuf

L'eroe il taglia
 cun sia manera,
 il sabi il schoglia
 a corda intera.

Splêrs

La rasulauna vo per via
 e tschercha da's rampcher
 per gnir ün di ün splêr,
 uscheja eir la poesia.

Il pü bel di da l'eivna

Il pü bel di quel ais la sanda,
 ed il perche sch'ün am dumanda:
 Da sü Somvih infin gio'n Dorta
 ais tuot chi scua davaunt sa porta.

Poesia, vacha sūta,
tū est bella da parūta
ma da lat and do que lettas,
co invaun tir per tar tettas.

Illa lavur
sapienza,
illa dulur
pazienza.

Sainz' amur
ais scu flamma chi risplenda
our d' ün spievel e nu spenda
la chalur.

Inua cha cresch' ünqualchosa
dalum ais eir co ün chi maglia,
inua chi ais ünqualchosa
adün' ais eir lo ün chi vaglia.

In quista greiva luotta
il cour da Dieu s' comova
da der co e lo ün po d' roba
(adüna megl cu ünguotta).

Scu' l crös il minzin da la nuschi
rinserra pür ferm
ün nöbel intern,
m' alura t' inchüra d' la cruschi.

In ün' urett' u gniauncha
as scuess tuot la vischnauncha
scha tuot la glied füss usche scorta
da scuere minchün d'avaunt sa porta.

Che cour da chativiergia
cha fam insè palainta,
pü granda la misiergia
e pü cha la turmainta.

Scha l'odur da la tuorta
eira megltra cu que cha la gusta
schi as tira la cuorta.

In quists cunfins
sto 'l vierv rumauntsch
scu sencha mera,
schi sü Ladins
uzains cun schlauntsch
nossa bindera.

A te rumauntsch
hoz e tresour
cun vierv' e chaunt
e tuot nos cour.

Il meglter taimpel
d' la giuventüna
quel ais adüna
nos bun exaimpel.

L'umaun ais ün sclev, co nu do que pardun,
ma 'l furber as tschern' a se svesc scu patrun.

Be amiaunz' ais taunt cu scorza,
dals inimihs pervain la forza.

Laschand cha fam detta la dorma
pisseran pel bön da lur orma.

La mort pella patria ais dutscha e bella,
pü greiva pero la suffrenza per ella.

Da cundüer ils pövels ais chosa divina,
scha nu faun scu sün alp culla muaglia bovina.

Cuorta amur
lungia dulur.

Cul temp stu ir tuot in malur
e la mort ais il meglder duttur.

Intaunt cha l'ustur s' do cul sprêr
as faun las gilignas sül êr.

Per mner üna scossa bovina
and bast' üna pitschna mattina.

Che povers urdegns chi sun ils s-chabels,
ster co spettand chüls — e quaunts do que da quels.

Quel chi port' in el la rabgia
as fo svesc utschè in chabgia

Dovair vers la patri' a minch' ura,
cur ch' ella ans ais genitura.

Che cumedg' a nu savair
ne discuorrer ne taschair.

A quels do il Segner n' il sön
chi vaglian aunz lönch cun il bön.

Üna scoula ais l'istorgia,
ma eau craj be pella gorgia.

In sü devot, cul bass despot
uschej' as riva il pü ot.

Sabgentscha ais scu l'orizont,
pü strusch cha's vain, pü s'evr' il muond.

Que't saun da dir ils grands sfarfats:
la megl dra s-chüsa sun ils raps.

A predgian la pêsch e preparan la guerra
e tuot chi 'ls adura scu Segners sün terra.

Chi sün grô sto alert
tschunch 'il graun auncha vert.

Meglder ün scrach
cu sulagl sül biag.

Roba in früda
nu vel' üna spüda.

A minchün il sieu
disch la signuria.

Culla planta sternüda
aisi leiv da far früda.

Üngün giat nun ais usche sgür
cha'l nu vess lascho ir üna mür.

Der da las êlas e mê nu s' uzer
ais üna cumedgia d' arir da schlupper.

Bain in frac e bastunin
bgera crousl' e poch minzin.

Superbgia fo chesa colossa,
infin ch' ün bel di 'la sdarlossa.

Las bes-chas las pü saunas
nu's laschan fer chasaunas.

Cul martè nu's fo que sguozchas
e cul latsch nu's clappa muos-chas.

Pervia cha'l preir la disch „Chà bebedetta,
nu dvainta superfluo il parasajetta.

Pazienza imprenda dal paur our sül pro,
quel so cha fain bletsch nu vo bain in talvo.

Inua cha' diavel nu po aint
lo müda'l be il sieu büschmaint.

Che mê güd' avoir plaina la testa
scha nu's so and avrir üna fnestra.

Do tü la liangia, schi duni il vin,
uscheja l'ans fauni, mieu cher cusdrin.

La bês-cha resainta scu buna pajaglia
sch' la clapp' ün di' l cop u cha 'l luf tilla maglia.

Sch' ün chatt' il rost salo
schi l'oter do dal cho.

Inua ch' ais munaida ais eir ün diavlin,
inua cha la mauncha-lo ais sieu padrin.

L'as vainta ot in sella
ed ais sülla sadella.

Cler ais cler e resta cler
eir scha l'orv nu' l po garder.

A vivan pels pövels e' l bön da lur sort,
ils pövels ch' els aman „infin a la mort“.

'Na varguogna nun ais poverted,
ma dependa in che societad.

Pü gross il gallon
(ah s-chüsa — pardon!)

Fluors aint ill' ova as po bain giodair,
früts alincunter nu's vegna d'avair.

Voust trer süll' aivla, schi bain u mêl
at stust at volver sü vers il tschêl.